

Mínění (akt x „předmět“) / Interpretace / Jazyk a interpretace

Když interpretujeme nějaký text, máme před sebou hned několikýrý úkol. Budu nyní mluvit jen o dvou z nich, ale musíme si být vědomi toho, že to není zdaleka výčet vyčerpávající. Nejprve se totiž musíme rozhodnout, zda nám půjde o vyložení toho, co bylo řečeno (napsáno, eventuálně jinak vykonáno, pokud nejde o běžné formy), anebo spíše o to, co oním vysloveným, řečeným sám vyslovující se autor míní, tj. co měl sám na mysli, co chtěl říci. Rozdíl mezi obojím má zásadní důležitost a odpovídá rozdílu mezi intencionálním aktem a intencionálním „předmětem“: poměrně těsná spjatost aktu mínícího např. čtverec s míněným čtvercem (jakožto „předmětem“) je uvolňována uváděním míněného čtverce do širších souvislostí geometrických. Toto uvolnění neznamená znepresnění (neboť přesnost, s jakou je míněn sám čtverec, je neohrožitelná), nýbrž umožňuje takto získanou přesnost a jednoznačnost rozšiřovat do podoby myšlenkového systému. To však zároveň umožňuje novou situaci v tom, že navzdory přesně míněnému čtverci (kde není chyba možná) se právě v oněch širších souvislostech mohou jiné omyly objevit, a to omyly, které se podstatným způsobem týkají čtverce. A právě v těchto momentech je velice důležité ono svrchu zmíněné rozlišení mezi tím, co bylo záměrem mínění, od toho, co bylo výsledkem mínění, tedy rozlišení mezi míněním mínícím a míněním míněného. Předpokladem důsledného, přesného a efektivního rozlišování obojí roviny či stránky mínění (myšlení) je důvěrné sblížení se samotným jazykem, které se však nevzdává kontroly nad ním.

(Písek, 940811-1.)